

บทที่ 2

สภาวะการณ์และวิกฤตการณ์ของพม่าก่อนการรัฐประหาร ค.ศ. 1962

ประเทศพม่าก็เหมือนกับประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย คือ เป็นประเทศกสิกรรม ประชากรพม่านี้ปรากฏว่าส่วนใหญ่มีจำนวนถึงร้อยละ ๘๐ เป็นเกษตรกร ฉะนั้นจึงไม่แปลกอะไรที่เศรษฐกิจของพม่าจะขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรม ผลผลิตสำคัญทางเกษตรซึ่งปรากฏในเอกสารที่ตีพิมพ์หลังการรัฐประหาร ค.ศ. 1962 มาถึง 10 ปี ก็ยังแสดงว่าผลิตภัณฑ์ทางเกษตร เช่น ข้าว ไม้สัก ถั่ว น้ำตาล ฝ้าย และยาสูบ ยังมีความสำคัญอยู่ (1)

ในทางการเมืองการปกครอง พม่าก็เหมือนกับดินแดนอาณานิคมเก่าของประเทศตะวันตกทั้งหลาย เมื่อได้รับเอกราชก็ได้เลือกเอาระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างตะวันตก และแม่แบบของการปกครองก็คือ ระบบรัฐสภาของอังกฤษ ซึ่งเป็นเมืองแม่เดิมนั่นเอง แต่ปัญหาต่าง ๆ ภายหลังเอกราช ทำให้นักกู้เอกราชที่กลายมาเป็นนักการเมืองพลเรือน และเป็นผู้ปกครองดินแดนพม่าด้วยตนเอง ได้เห็นว่าการเมืองระบอบประชาธิปไตยที่ปฏิบัติอยู่ในบ้านเมืองของตนนั้นยุ่งยากมาก จนต้องขอให้ทหารพม่าเข้ามาเป็นผู้ปกครองประเทศเสียชั่วคราว ในปี ค.ศ. 1958 ดังนั้น นายพลเนวิน ผู้บัญชาการทหารบกพม่าและคณะนายทหารจึงเข้ามาปกครองประเทศชั่วคราว และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในพม่า เพื่อที่จะโอนอำนาจการปกครองแผ่นดินไปให้แก่ นักการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนตามกระบวนการเลือกตั้ง

---

(1) The Official Associated Press Almanac 1973 (New York :
Almanac Publishing Company, Inc. 1972) หน้า 1.

หลังการเลือกตั้งปี ค.ศ. 1960 คณะทหารพม่าก็มอบอำนาจการปกครองประเทศให้แก่ผู้ว่าการเมืองพลเรือนที่ชนะการเลือกตั้ง อูนูและกลุ่ม "สะอาค" ของพรรคการเมืองสันนิบาตเสรีของประชาชนผู้ต่อต้านฟาสซิสต์ (AFPFL = Anti - Fascist People's Freedom League) จึงได้เข้ามาจัดตั้งรัฐบาลพลเรือนอีกครั้งตามวิถีทางประชาธิปไตยแบบตะวันตก เพราะอูนูและพรรคของเขาได้เสียขางมากสนับสนุน แต่ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมพม่าก่อนนั้นไม่ใช่เรื่องที่จะแก้ไขได้สำเร็จด้วยการเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว พม่าเป็นประเทศที่มีปัญหาการแยกตัวของชนกลุ่มน้อย เพราะพลเมืองพม่าได้แบ่งกันออกเป็นชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม อันกลุ่มที่สำคัญและมีจำนวนมากถึงร้อยละ 75 นั้น ได้แก่ พวกเชื้อชาติพม่า (Burmans) ส่วนชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ที่สำคัญก็มีพวกชาน (Shan) พวกกะเหรี่ยง (Karens) พวกจีน (Chins) และพวกคะฉิ่น (Kachins) (2)

ปรากฏว่ารัฐของชนกลุ่มน้อยที่รวมตัวกันเป็นสหภาพพม่าต้องการที่จะแยกตัวเป็นอิสระ ความพยายามที่จะแยกตัวของรัฐที่รวมตัวกันเป็นประเทศนี้เองเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง (3) และทหารพม่าก็ได้เสนอตัวที่จะเข้ามาแกสถานการณ์อีก แต่รัฐบาลพลเรือนปฏิเสธที่จะเชิญทหารพม่าเข้ามาแก้ไขเหตุการณ์ เพราะอูนูเป็นนายกรัฐมนตรีคิดว่า รัฐบาลพลเรือนที่มาจากการเลือกตั้งยังมีทางที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเมืองของตนได้ แต่คณะทหารพม่าเห็นว่าปัญหาชนกลุ่มน้อยที่จะแยกตัวเป็นอิสระนั้น อาจนำไปสู่การแบ่งแยกประเทศได้

---

(2) Area Handbook for Burma (Washington D.C. : U.S. Printing Office, 1971) หน้า 645.

(3) Richard Butwell, "Burma : The Politics of Survival and Renewal," Current History, (ธันวาคม, 1972) หน้า 249.

ปัญหาที่เกิดขึ้นมาในตอนนั้นจึงเป็นปัญหาอย่างหนึ่งในเรื่องการ
สร้างสังคมชาติ (Nation - building) และความภักดีต่อชาติ หรือที่
เรียกกันว่า วิกฤตการณ์เกี่ยวกับความมีสำนึกร่วมชาติ (crisis of identity) (4)
ดินแดนที่ตกเป็นเมืองขึ้นของชาติฝรั่งเศสในยุโรป ภายหลังจากได้รับเอกราชแล้วก็มีปัญหานี้
เพราะบางประเทศที่ได้รับเอกราชนั้น คนหลายเผ่าหลายเชื้อชาติได้เข้ามาอยู่ในเขตแดน
เดียวกันโดยมิได้มีความประสงค์ หรือบางทีในขณะที่ตกเป็นเมืองขึ้น ผู้ปกครองผู้เป็น
เจ้าของอาณานิคมก็นิยมใช้วิธีการแบ่งแยกและปกครอง คือส่งเสริมให้คนพื้นเมือง
แตกกันจะไต่จายแก่การปกครอง

ในอีกลักษณะที่ดินแดนพม่าตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ ปรากฏว่าอังกฤษ
เองก็ใช้วิธีแบ่งแยกชนกลุ่มน้อยในพม่าและปกครองมาจนกระทั่งถึงระยะเวลาสงคราม
โลกครั้งที่ 2 โดยอังกฤษได้ยอมรับถึงประวัติศาสตร์และความเป็นมาของแต่ละกลุ่มที่
ไม่เหมือนกัน

แต่ในระยะเวลาที่สงครามโลกครั้งที่ 2 ดำเนินอยู่นั้น ผลของการที่
ญี่ปุ่นได้เข้ามาทำสงครามในเอเชีย และบุกเข้าไปในพม่า ทำให้บทบาทของชนกลุ่มน้อย
ในพม่าเพิ่มขึ้น คนพม่ากลางที่เรียกกันว่า เบอर्मัน (Burmans) ได้ต่อสู้
เคียงบ่าเคียงไหล่กับญี่ปุ่น เพราะเชื่อในคำมั่นสัญญาที่ญี่ปุ่นว่าพม่าจะเป็นไทแก่ตัวเมื่อ
เสร็จสงคราม ในขณะที่คนเชื้อชาติกระเหรี่ยงและคะฉิ่นนั้นรอเคียงข้างอังกฤษ และ
ในปี ค.ศ. 1942 คนเชื้อชาติกลุ่มน้อยในพม่าก็ได้เกิดรบพุ่งกันเองเป็นการจลาจลที่
บริเวณเขตสาละวิน (Salween District) (5) ปัญหาการแตกแยกของ
ชนกลุ่มน้อยในพม่าที่ระงับลงได้ควยดีทุกฝ่ายก็เพราะนายพลอองซาน วีรบุรุษนักกู้ชาติพม่า

---

(4) L. Binder และคณะ Crises and Sequences in Political
Development (Princeton University Press, 1971) หน้า 205 - 232.

(5) David I. Steinberg, Burma : A Socialist Nation of Southeast
Asia (Boulder, Colorado : Westview Press, 1982) หน้า 48.

ได้เป็นผู้ประสาน ทำให้มีการยอมรับร่วมกัน และยอมรับเอกราชของพม่าให้เป็นประเทศใหม่ที่เรียกว่า สหภาพพม่า แต่ก็เป็นการระงับปัญหาได้ชั่วคราว เพราะนายพลอองซาน ถูกลอบสังหาร เสียชีวิตก่อนที่จะนำประเทศพม่าที่เป็นเอกราชไปในหนทางของการพัฒนาประเทศต่อไปได้

สำนึกร่วมกันในชาติไม่ใช่สิ่งที่จะสร้างได้ภายในระยะเวลาอันสั้น หรือโดยวิธีการก้าวกระโดดอย่างที่ผู้นำหลายต่อหลายคนของประเทศเหล่านี้ต้องการจะสร้าง ประเทศในยุโรปที่มีการพัฒนาการ เมืองมาคตินั้น กว่าจะสร้างสำนึกนี้แก่คนในชาติได้ก็ใช้เวลาหลายทศวรรษ ส่วนมากก็ต้องใช้เวลาเป็นศตวรรษด้วยซ้ำไป อย่างเช่น ในประเทศอังกฤษนั้นการสร้างสำนึกร่วมชาติก็ทำได้โดยอาศัยสถาบันหลักที่มีอยู่แล้วในสมัยก่อน คือ สถาบันกษัตริย์ อย่างเช่น ราชวงศ์ ทิวเดอร์ (Tudor) (6) รวบรวมอำนาจสร้างไว้ที่ศูนย์กลางของประเทศอังกฤษ

ถึงกระนั้นความคิดที่จะแยกตนเป็นอิสระของชนบางกลุ่มบางดินแดน ในขอบเขตของประเทศที่มีการพัฒนาทางการ เมืองมาแล้วก็ยังมีอยู่ตราบจนทุกวันนี้ อย่างเช่น กรณีไอร์แลนด์เหนือในประเทศอังกฤษ กรณีแคว้นควิเบค (Quebec) ที่ต้องการแยกตัวจากประเทศแคนาดา และกรณีคนสวิสในเขตจูรา (Jura) ที่ต้องการเป็นอิสระในประเทศสวิทเซอร์แลนด์ เป็นต้น

ปัญหาทางการเมืองอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ คือ ปัญหาขบวนการคอมมิวนิสต์พม่า ซึ่งมีมาตั้งแต่ได้รับเอกราช กลุ่มคอมมิวนิสต์พม่านั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม พวกแรกเรียกว่า กลุ่มธงแดง (Red Flag หรือ The Communist Party of Burma) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ยึดตามแนวของทรอตสกี มี

---

(6) ดู S.N. Eisenstadt, Modernization : Protest and Change
(Englewood Cliffs, N.S. : Prentice - Hall Inc., 1966)
หน้า 55.

ทะชินโส (Thakin Soe) เป็นผู้นำ พวกนี้ไม่ยอมประนีประนอม แม้แต่การ
ได้รับเอกราชจากอังกฤษ กลุ่มนี้ก็ยังไม่เชื่อ ดังนั้นจึงแยกตัวออกจากพรรคสันนิบาติเสรี
ของประชาชนผู้ต่อต้านฟาสซิสต์ (AFPFL) ในปี ค.ศ. 1946 และตั้งแต่นั้นปี ค.ศ.
1947 ได้ดำเนินการโค่นล้ม เพื่อแย่งอำนาจรัฐ

กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มคอมมิวนิสต์ขงขาว (White
Flag) ที่ตั้งเป็นพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (The Burma Communist Party)
และเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลในทางการเมืองพอสสมควร เพราะนำโดยบุคคลสำคัญในการ
กู้ชาติพม่าคนหนึ่งเหมือนกัน คือ ทะชิน ทัน ตุน (Thakin Than Tun) พรรคนี้
ปรากฏว่ามีผู้สมัครสมัครอยู่ถึง 25,000 ในตอนต้น⁽⁷⁾ ฉะนั้นจึงมีพลังต่อรองไม่น้อย
พรรคคอมมิวนิสต์ได้มีอิทธิพลอยู่ในหมู่กรรมกรของพม่า จึงได้เรียกร้องให้กรรมกรพม่า
นัดหยุดงานหลายหน และนำไปสู่การจลาจล ปรากฏว่าในระยะเวลาประมาณปี ค.ศ.
1948 นี้ กลุ่มคอมมิวนิสต์ขงขาวหรือพรรคคอมมิวนิสต์พม่านี้มีความเข้มแข็งทางกำลัง
มากพอที่จะยึดที่มั่นบริเวณหุบเขาสิทัง (Sittang Valley) ซึ่งคั่นเส้นทาง
จากย่างกุ้งไปมณฑลละแวกไค

ปัญหาการร้ายของพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งถูกกำหนดว่าเป็นองค์กร
นอกกฎหมายและปัญหาที่การใช้การเลือกตั้งและมีพรรคการเมืองนั้น ได้ก่อให้เกิด
ความวุ่นวาย มีความแตกแยกกันเกิดขึ้น และมีความสับสนทางการเมืองค่อนข้างจะมาก
เนื่องจากพม่าต้องเปลี่ยนจากการเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษมาเป็นประเทศเอกราช ที่
ใช้การปกครองแบบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาตามแนวทางอย่างอังกฤษนั้น โดยที่
พรรคการเมืองยังมิได้รับการพัฒนามาเป็นองค์กรอันเป็นที่ยอมรับของประชาชนพม่า
อย่างมากพอ จึงเกิดการขัดแย้งและทะเลาะกันเป็นอย่างมาก

---

(7) Steinberg อ้างแล้ว หน้า 60.

ฉะนั้นสิ่งนี้จึงเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เรียกกันว่าปัญหาของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และนับว่าเป็นปัญหาที่ประเทศที่กำลังพัฒนาอื่น ๆ ก็เผชิญกันอยู่ไม่แตกต่างกันไปจากพม่าแต่อย่างใด (8)

การขยายขอบเขตฐานของผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมให้กว้างออกไปอย่างปัจจุบันทันที โดยที่ไม่มีการรื้อระบบทางสังคม (Social mobilization) โดยสถาบันการเมืองที่มีประสิทธิภาพก็มักจะก่อให้เกิดความยุ่งเหยิงทางการเมืองได้ง่ายมาก เราจะเห็นว่าประชาชนที่เป็นผู้ใหญ่ของประเทศเกิดใหม่อาจได้มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมงภายหลังการประกาศอิสรภาพ แต่พรรคการเมืองซึ่งเป็นสถาบันการเมืองที่จำเป็น ในการที่จะช่วยให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนดำเนินไปอย่างราบรื่นได้ มักจะยังไม่ได้ตั้ง หรือถ้ามีการตั้งก็มักจะเป็นการตั้งแต่ในนาม โครงสร้างและองค์กรยังไม่เป็นตัวแทนคนและเป็นที่ยึดถือไว้วางใจของประชาชนโดยทั่วไป

ในพม่านั้นก็จะเห็นได้ว่า พรรคสันนิบาตเสรีของประชาชนยุคต่อต้านฟาสซิสต์นั้นเป็นพรรคการเมืองที่แม้จะไต่เปรียบเพราะแปรสภาพมาจากขบวนการกู้เอกราชของคนพม่าเอง แต่ก็มีจุดอ่อนอยู่ตรงที่ไม่มีผู้นำที่เข้มแข็ง และเป็นที่ยอมรับโดยเกิดชาติของผู้มีระดับรอง ๆ ลงมา การลอบสังหารนายพลองซาน และการกวาดล้างศัตรูในระยะแรก มีผลทำให้พรรคนี้ไม่มีผู้นำที่โดดเด่น ฉะนั้นอนุจึงถูกทำลายในพรรค จนถึงกับเกิดการแตกแยกในพรรคของขอโทษหารพม่าเขามารับภาระปกครองชั่วคราว ต่อมาเมื่ออนุกลับเข้ามามีอำนาจอีก พรรคการเมืองใหม่ของเขา

---

(8) Myron Weiner, "Political Participation : Crisis of the Political Process," ใน L. Binder และคณะ อ้างแล้ว หน้า 164 - 165.

ก็ยังแตกแยกกันอีก จริงอยู่ความแตกแยกในพรรคการเมืองไม่ใช่สิ่งที่ประหลาดในพรรคการเมืองในประเทศที่มีการปกครองในระบบประชาธิปไตย แต่ความแตกแยกในพรรคการเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเริ่มพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองอันเป็นที่ยอมรับของประชาชนนั้น มีส่วนอย่างมากที่ทำให้พรรคการเมืองไม่อาจเป็นสถาบันทางการเมืองอันเป็นที่ยอมรับของประชาชนได้

ด้วยเหตุนี้ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนและปัญหาที่จะต้องสร้างสถาบันทางการเมืองอันเป็นที่ยอมรับของประชาชนในสังคมพม่าจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก หากมาตองการที่จะให้มีเสถียรภาพทางการเมือง หาไม่ความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้นก็ยากที่จะแก้ไขให้ลุล่วงไปได้

ส่วนปัญหาอื่นนั้นก็ไต่แก ปัญหาเศรษฐกิจ ปรากฏว่าหลังได้รับเอกราชมาแล้ว เศรษฐกิจพม่ายังอยู่ในมือคนต่างชาติ ซึ่งไต่แก คนชาติอังกฤษ คนเชื้อชาติอินเดีย และคนเชื้อชาติจีน นักการเมืองพลเรือนพม่าก็ได้พยายามที่จะแกปัญหานี้โดยการโอนที่ดินมาเป็นของรัฐ ดังจะเห็นได้ว่า ใน ค.ศ. 1948 รัฐบาลของนายกรัฐมนตรีอู๋ ได้ประกาศใช้รัฐบัญญัติการโอนที่ดินมาเป็นของรัฐ (Land Nationalization Act) (9) เพราะที่ดินเป็นจำนวนมากตกอยู่ในมือของคนเชื้อชาติอินเดีย สำหรับบริษัทต่าง ๆ นั้น รัฐบาลของอู๋ก็ได้ดำเนินการโอนมาเป็นของรัฐหลายบริษัท อย่างเช่น Irrawaddy Flotilla Company ของอังกฤษก็ถูกโอนมาเป็นของรัฐ (10)

---

(9) วิทยา สุจริตชนารักษ์, "สังคมนิยมในพม่า : แนวความคิดทางการเมืองเศรษฐกิจ สังคม" ใน นานาวาควยสังคมนิยม (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนต, 2517) หน้า 412.

(10) David I. Steinberg อ้างแล้ว หน้า 63.

นอกจากจะดำเนินการทำให้กิจการต่าง ๆ และที่ดินเป็นของคนพม่า (The process of Burmanization) แล้ว รัฐบาลของอู๋ยังได้วางแผนที่จะพัฒนาประเทศไปในทาง "รัฐสวัสดิการ" (ที่เรียกภาษาพม่าว่า Pyidawtha ที่แปลได้ว่า "แผ่นดินแห่งความสุข") จึงได้กำหนดให้มีแผนเศรษฐกิจเรียกว่า แผนเศรษฐกิจ 8 ปี ขึ้นมา แต่เป็นที่น่าเสียดายที่แผนนี้ถูกวางโดยชาวต่างประเทศ ทั้งสิ้นอย่างหนึ่ง และการคาดคะเนก็มีผิดพลาดอีกอย่างหนึ่งด้วย เพราะมองข้ามทางด้านกิจกรรม การแบ่งปันเงินมาพัฒนาบ้านนี้จึงไม่สมส่วน ก่อให้เกิดความล้มเหลว และรัฐบาลพลเรือนของอู๋ก็ได้คิดว่าการพัฒนาเศรษฐกิจไปทางสังคมนิยมนั้นมีปัญหา ฉะนั้นในวันที่ 8 กรกฎาคม ค.ศ. 1955 รัฐบาลจึงได้ประกาศเปลี่ยนแปลงนโยบายทางเศรษฐกิจว่าจะมาเน้นที่จะส่งเสริมภาคเอกชน โดยจะให้การประกันการลงทุนของเอกชนว่าจะไม่มีนโยบายโอนมาเป็นของรัฐ อย่างน้อยที่สุดระยะเวลาสิบปีต่อไป และจะอนุญาตให้นำเงินที่ทำได้ออกไปได้ด้วย ซึ่งก็เป็นการหาทางจูงใจให้คนต่างชาติมาลงทุนในพม่านั่นเอง แต่นโยบายนี้ก็ยังไม่ได้รับการบังคับใช้จริงจัง การขัดแย้งกันในพรรคสันนิบาตเสรีของประชาชนผู้ต่อต้านฟาสซิสต์ (AFPFL) ทำให้ผู้นำทางการเมืองยังไม่กล้าปฏิบัติตามที่แถลงอย่างจริงจัง เพราะต้องการความร่วมมือจากนักการเมืองในพรรคที่นิยมในทางสังคมนิยม ฉะนั้นสภาพจริง ๆ ก่อนที่เนวินจะเข้ามาทำรัฐประหารยึดอำนาจอีกครั้ง นโยบายเศรษฐกิจที่จะเปิดเสรีจึงยังมิได้ปฏิบัติใช้